

Sygn. akt I ACo 60/16

POSTANOWIENIE

Dnia 25 listopada 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący	SSA Tomasz Ślęzak
----------------	-------------------

Protokolant Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 25 listopada 2016 r.

na posiedzeniu jawnym

sprawy z wniosku wierzyciela(...) Spółki Akcyjnej w W.

z udziałem dłużniczek S. K., J. J. i E. N.

o stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego

postanawia:

--	--	--

- 1) stwierdzić wykonalność wyroku Stałego Sądu Polubownego prowadzonego przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. z dnia 7 kwietnia 2016 roku, sygnatura akt 16/2016 i nadać mu klauzulę wykonalności w punktach 1. i 3.;
- 2) zasądzić od dłużniczek na rzecz wierzyciela kwotę 437 (czteryście trzydzieści siedem) złotych z tytułu kosztów postępowania klauzulowego.

I ACo 60/16

UZASADNIENIE

Powód (wierzyciel) - (...) S.A. w W. wniósł o stwierdzenie wykonalności wyroku Sądu Arbitrażowego prowadzonego przez Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością (...) w Ł. poprzez nadanie klauzuli wykonalności temu wyrokowi w punktach 1 i 3 oraz o zasądzenie kosztów postępowania klauzulowego.

W uzasadnieniu wniosku wskazano, że Sąd Arbitrażowy, działając w oparciu o zapis na ten sąd wynikający z § (...) umowy z dnia 18 lutego 2015 r. zawartej między stronami, wydał w dniu 7 kwietnia 2016 r. wyrok zasądający od pozwanych (dłużniczek) S. K., E. N. i J. J. na rzecz powoda kwotę 107 337,68 złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od 26 lutego 2016 roku (punkt 1 wyroku) oraz kwotę 12 503,76 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania (punkt 3 wyroku). Wyrok ten nadaje się do wykonania, a podstawą prawną wniosku są przepisy art. 1213 k.p.c. i art. 1214 § 2 k.p.c. oraz art. 1213¹ § 1 k.p.c. w związku z art. 27 k.p.c.

Wniosek skierowany został do Sądu Apelacyjnego w Łodzi, który postanowieniem z dnia 1 września 2016 r. stwierdził swą niewłaściwość miejscową i sprawę przekazał Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach.

Pismem procesowym z dnia 16 maja 2016 r. dłużniczki S. K. i J. J. wniosły o oddalenie wniosku i zasądzenie kosztów postępowania podnosząc, że w sprawie doszło do naruszenia zasady res iudicata. Dłużniczki podały, że pomiędzy stronami toczyła się już sprawa, co do której został wydany wyrok Sądu Arbitrażowego w dniu 4 grudnia 2014 r., sygnatura sprawy 81/2014. Co do płatności kwoty zasądzonej wyrokiem, strony zawarły ugodę w dniu 18 lutego 2015 r., ugodą zdaniem powódki nie została w pełni zrealizowana. Jak wskazała powódka, pozwanym pozostało do zapłacenia z ugody z lutego 2015 r., obejmującej również należności wynikające z wyroku Sądu Arbitrażowego w Ł. z dnia 4 grudnia 2014 r., na dzień wniesienia pozwu 39 518,08 zł. Co do części tej kwoty, w zakresie kosztów sądowych postępowania toczącego się w 2014 r., została wszczęta egzekucja, a pozwane po wszczęciu egzekucji przez komornika sądowego, zapłaciły należność dobrowolnie. Egzekucja została wszczęta jeszcze w toku postępowania o sygnaturze 16/2016. Znamienne dla niniejszej sprawy pozostaje wcześniejsze nadanie klauzuli wykonalności wyrokowi Sądu Arbitrażowego z dnia 4 grudnia 2014 r. przez Sąd Rejonowy w Sosnowcu, sygnatura akt I Co 4385/14. Oznacza to, że pomimo możliwości wszczęcia egzekucji powódka zdecydowała się na objęcie niezapłaconych kwot również kolejnym pozwem do Sądu Arbitrażowego. W szczególności należy zwrócić uwagę na objętą wnioskiem egzekucyjnym kwotę 4 122,00 zł oraz 2267,23 zł, które to kwoty wynikają z wyroku 4 grudnia 2014 r. i zostały objęte zarówno wnioskiem o wszczęcie egzekucji, jak również domagano się ich w pozwie (a w konsekwencji kwota ta wchodziła w skład wyroku, co do którego wniosek o stwierdzenie wykonalności złożyła powódka). Kwota zasądzona wyrokiem Sądu Arbitrażowego, co do którego toczy się niniejsze postępowanie klauzulowe, obejmowała w części również kwotę zasądzoną wyrokiem z dnia 4 grudnia 2014 r. Nadanie klauzuli wykonalności w tym przypadku doprowadziłoby do możliwości prowadzenia podwójnej egzekucji co do częściowo tej samej należności, a zatem w rezultacie powódka otrzyma należność w wyższej kwocie, aniżeli pozwane w rzeczywistości są winne. Ponadto dłużniczki te wskazały, że powódka odmówiła przedstawienia wykazu wpłat dokonanych przez pozwane, co uniemożliwiło również weryfikację należnej powódce kwoty pod względem wpłat dokonanych przez pozwane od momentu zawarcia ugody w lutym 2015 r. Powyższe było również sygnalizowane w postępowaniu przed Sądem Arbitrażowym. Zasądzona kwota zupełnie nie została zweryfikowana przez Sąd Arbitrażowy, pozwane, która nie dysponują dokumentacją wewnętrzną powódki nie miały możliwości wykazania, że została zapłacona kwota wyższa niż wskazywana przez powódkę w treści pozwu. Sąd Arbitrażowy pominął tę okoliczność, nie zbadał sprawy w sposób należyty. Konieczne jest zatem ponowne rozpoznanie sprawy przez Sąd Arbitrażowy.

Wierzyciel odpowiedział na to stanowisko pismem procesowym z dnia 1 czerwca 2016 r. w którym podał, że nie istnieją żadne przesłanki dla uznania, iż uznanie wyroku byłoby sprzeczne z podstawowymi zasadami porządku prawnego. Podkreślił, iż pozwane w toku postępowania przed Sądem Arbitrażowym były reprezentowane przez fachowego pełnomocnika, który nie wskazywał na żadne zarzuty związane z rzekomym ponownym objęciem pozwem kwot zasądzonych już uprzednim wyrokiem Sądu Polubownego. Zarzuty fachowego pełnomocnika pozwanych sprowadzały się do stwierdzenia, iż pozwana spełniła świadczenie w większym zakresie, lecz pozwana nie przedstawiła na tą okoliczność żadnych dowodów. Nie wiadomo z jakich to przyczyn, pełnomocnik pozwanych przyjmuje, iż fakt dokonania zapłaty przez pozwaną miałby być dokonany dokumentami wewnętrznymi powódki, nie zaś potwierdzeniem przelewu.

Ponadto za całkowicie bezpodstawne uznano twierdzenia pozwanych o objęciu wyrokiem roszczeń zasądzonych uprzednim wyrokiem Sądu Arbitrażowego. Kwestia ta wynika jednoznacznie z porównania samej treści ugody z dnia 18 lutego 2015 r. oraz treści pozwu złożonego na skutek braku jej realizacji. Ugoda z dnia 18 lutego 2015 r. obejmowała kwotę 77.824,04 zł, na co składały się: kwota 6.389,23 zł z wyroku Sądu Arbitrażowego z dnia 4 grudnia 2014 r. wydanego w sprawie prowadzonej pod sygn. akt 81/2014 i kwota 71.434,81 zł z tytułu zainkasowanych, a nierozliczonych z powódką składek ubezpieczeniowych za okres od dnia 1 do dnia 31 października 2014 r., od dnia 1 do dnia 31 grudnia 2014 r. oraz od dnia 1 do dnia 15 stycznia 2015 r. Powódka wytaczając powództwo w dniu 27 stycznia 2016 r. jednoznacznie wskazała, iż pozwana dokonała częściowych spłat, zaś na dzień złożenia powództwa roszczenie

wynosiło 39.518,08 zł. Oznaczać to musi, iż powód nie dochodził w postępowaniu arbitrażowym całości roszczenia wynikającego z ugody z dnia 18 lutego 2015 r.

Powód do pozwu złożonego w dniu 26 lutego 2016 r. załączył zestawienie należności, z którego jednoznacznie wynikała kwota zadłużenia w wysokości 107.786,68 zł. Zgodnie z tym zestawieniem, na kwotę ta składała się: kwota 68.268,60 zł oznaczona w zestawieniu jako „Inkaso na przyszłe zobowiązania”, na którą składała się kwota 449,00 zł, 6.130,00 zł, 21.514,00 zł, 12.901,00 zł, 21.873,01 zł, 5.401,59 zł oraz kwota 39.518,08 zł oznaczona w zestawieniu jako „Łączna kwota zadłużenia z ugody z dnia 18/05/2015 r.”, na którą składały się rozliczenia poszczególnych miesięcy. W zestawieniu należności ujęto także kwotę 2.267,23 zł z tytułu odsetek z ugody o sygn. akt 81/2014 oraz kwotę 4.122 zł z tytułu kosztów procesu. Jednakże kwoty te nie zostały objęte powództwem, właśnie z uwagi na uprzednie objęcie ich wyrokiem Sądu Arbitrażowego. Wynika to choćby z dodania kwoty 68.268,60 zł oraz kwoty 39.518,08 zł, które w całości wyczerpują kwotę dochodzoną pozwem. Natomiast należność wynikająca z wyroku Sądu Arbitrażowego z dnia 4 grudnia 2014 roku wydanego w sprawie prowadzonej pod sygn. akt 81/2014, objęta § 1 pkt 1 ugody z dnia 18 lutego 2015 roku w wysokości 6.389,23 zł, nie była objęta przez powódkę pozwem z dnia 27 stycznia 2016 roku. W związku z tym, iż należność ta zasądzona już była prawomocnym wyrokiem, powódka w celu jej wyegzekwowania skierowała sprawę wprost na drogę postępowania egzekucyjnego.

Na potwierdzenie powyższego wierzyciel załączył do tego pisma potwierdzenia zapłaty dokonanych przez pozwaną na rzecz powódki po zawarciu ugody i podał, że wpłaty te zaliczone zostały na należności wynikające z ugody z tytułu nierozliczonych składek. Z zestawienia wynika, iż na dzień złożenia pozwu pozwane dokonały łącznych wpłat na kwotę 31.916,73 zł. Ze względu na powyższe kwota zadłużenia wynikająca z ugody z dnia 18 lutego 2015 r. wynosiła 45.907,31 zł (77.824,04 zł - 31.916,73 zł). Jednakże powódka do Sądu skierowała roszczenie pomniejszone o kwotę 6.389,23 zł wynikającą z wcześniejszego wyroku Sądu Arbitrażowego. Z tego względu w pozwie złożonym w dniu 26 lutego 2016 r. wskazano, iż zadłużenie pozwanej z ugody wynosi 39.518,08 zł (45.907,31 zł - 6.389,23 zł).

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Wyrok sądu polubownego lub ugoda przed nim zawarta mają moc prawną na równi z wyrokiem sądu lub ugoda zawartą przed sądem po ich uznaniu przez sąd albo po stwierdzeniu przez sąd ich wykonalności (art. 1212. § 1 k.p.c.). O stwierdzeniu wykonalności wyroku sądu polubownego sąd orzeka na wniosek strony. Do wniosku strona jest obowiązana załączyć oryginał lub poświadczony przez sąd polubowny odpis jego wyroku, jak również oryginał zapisu na sąd polubowny lub urzędowo poświadczony jego odpis, a w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia wniosku strona może przedstawić sądowi stanowisko w sprawie (art. 1213 § 1 i 2 k.p.c.). O stwierdzeniu wykonalności wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej orzeka sąd apelacyjny, na obszarze którego znajduje się sąd, który byłby właściwy do rozpoznania sprawy. Do postępowania o stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej stosuje się odpowiednio przepisy o apelacji (art. 1213¹ § 1 i 2 k.p.c.) Sąd stwierdza wykonalność wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej, nadających się do wykonania w drodze egzekucji, nadając im klauzulę wykonalności. Wyrok sądu polubownego lub ugoda przed nim zawarta, których wykonalność została stwierdzona, są tytułami wykonawczymi. Sąd odmawia stwierdzenia wykonalności wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej, jeżeli: według przepisów ustawy spór nie może być poddany pod rozstrzygnięcie sądu polubownego; uznanie lub wykonanie wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej byłoby sprzeczne z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej (klauzula porządku publicznego) - art. 1214 k.p.c.

Sąd Apelacyjny stosując wymienione przepisy kodeksu postępowania cywilnego i stwierdzając spełnienie wskazanych w nich wymogów wniosku (został dołączony wyrok sądu polubownego z dnia 7 kwietnia 2016 r. i urzędowo poświadczony odpis ugody zawierającej zapis na sąd polubowny), koncentrował się na ocenie przesłanek dopuszczalności stwierdzenia wykonalności wyroku sądu polubownego z 7 kwietnia 2016 r. Sprawa rozpoznana została w składzie jednego sędziego, zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w uchwale z 28 września 2016 r. (III CZP 40/16), na posiedzeniu jawnym wyznaczonym przed tą datą. Biorąc pod uwagę stanowiska stron (dłużniczek w piśmie procesowym z 16 maja 2016 r.) i przytoczonego także wyżej stanowiska wierzyciela w piśmie

procesowym z dnia 1 czerwca 2016 r. należało uznać, że rozważenia wymagała wyłącznie przesłanka zawarta w art. 1214 § 3 pkt 2 k.p.c., a więc czy stwierdzenie wykonalności wyroku Stałego Sądu (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. z dnia 7 kwietnia 2016 r. poprzez nadanie mu klauzuli wykonalności byłoby sprzeczne z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej (klauzula porządku publicznego). Z uwagi na zarzuty dłużniczek ocenie poddana została kwestia czy spór pomiędzy stronami został już prawomocnie osądzony. Podkreślić należy że oceny tej należało dokonać wyłącznie przez pryzmat możliwości naruszenia klauzuli porządku publicznego, a nie w drodze rozstrzygnięcia zasadności zasądzenia w wyroku sądu polubownego świadczenia w określonej wysokości. Postępowanie klauzulowe bowiem nie może zastępować postępowania właściwego w ramach którego dowodzone są istnienie roszczenia i wysokość należnego świadczenia. Na gruncie klauzuli porządku publicznego istotne w świetle twierdzeń dłużniczek były zatem kwestie czy wskazywany przez nie wyrok sądu arbitrażowego z 4 grudnia 2014 r. (sygn.. 81/2014), którego istnienia wierzyciel nie kwestionował, odmiennie rozstrzygał o ich zobowiązaniach co do zasady oraz czy zasądzone wyrokiem sądu polubownego z dnia 7 kwietnia 2016 r. świadczenie, zostało objęte korzystającym z atrybutu wyroku sądu państwowego wyrokiem sądu arbitrażowego z dnia 4 grudnia 2014 r.

Jak wyjaśnił bowiem Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 kwietnia 2012 r. (I CSK 416/11) sądy polubowne, chociaż mogą działać według innych zasad niż sądy państwowe, wydają orzeczenie kończące spór pomiędzy stronami. Orzeczenie sądu polubownego może być wykonane dobrowolnie przez strony i wtedy one decydują, czy je wykonać, nawet jeżeli nie spełnia standardów przewidzianych przez prawo dla takich orzeczeń. Wyrok sądu polubownego, podobnie jak wyrok sądu państwowego, może jednak także stanowić definitywne rozstrzygnięcie sporu i podlegać, niezależnie od woli stron, przymusowemu wykonaniu; aby taki wyrok lub ugoda zawarta przed sądem polubownym mogły być traktowane na równi z orzeczeniami sądów państwowych, muszą spełniać określone w ustawie wymagania. O tym czy tak jest, orzeka sąd państwowy na wniosek strony w odrębnym postanowieniu. Orzeczenie sądu państwowego o uznaniu wyroku sądu polubownego lub stwierdzeniu jego wykonalności prowadzi do nadania temu wyrokowi takiej samej mocy, jakie mają orzeczenia sądów państwowych, co jednoznacznie potwierdza art. 1212 § 1 k.p.c. Oznacza to, że takie orzeczenie, dzięki związanemu z nim orzeczeniu sądu państwowego, powinno być traktowane w obrocie tak samo jak każde inne orzeczenie sądu państwowego. (...) Jeżeli orzeczenie sądu polubownego ma taką samą moc jak orzeczenie sądu państwowego, to stosuje się do niego art. 365 § 1 k.p.c. Przepis art. 1212 k.p.c. nie przewiduje żadnych wyjątków od zrównania skutków orzeczenia sądu polubownego z orzeczeniem sądu państwowego, tylko zaś gdyby ustawa uchylila skuteczność prawomocnych orzeczeń w stosunku do orzeczeń sądów polubownych, uznanych przez sąd państwowy lub których wykonalność stwierdził ten sąd, prezentowane w zaskarżonym wyroku stanowisko byłoby uzasadnione. W tej sytuacji należy inaczej postrzegać to, że w art. 365 § 1 k.p.c. nie stwierdzono wprost, iż sąd polubowny jest adresatem wyrażonej w nim normy; orzeczenie sądu polubownego dopiero wtedy zostanie zrównane z orzeczeniem, sądu państwowego, gdy zostanie uznane lub zostanie stwierdzona jego wykonalność. Oznacza to, że jeżeli strony i powołany przez nie sąd polubowny chce, aby orzeczenie tego sądu zostało zrównane w skutkach z orzeczeniem sądu państwowego, to musi brać pod uwagę, że w tej samej sprawie prejudycjalnie pomiędzy tymi samymi stronami orzekł już sąd polubowny. Jeżeli wcześniejsze orzeczenie sądu polubownego zostało już uznane przez sąd państwowy lub sąd ten stwierdził jego wykonalność, to ma to zasadnicze znaczenie dla możliwości uznania kolejnego orzeczenia wydanego między tymi samymi stronami. Sąd państwowy, który będzie orzekał o uznaniu (stwierdzeniu wykonalności) kolejnego orzeczenia nie może pominąć faktu, że w tej samej sprawie wypowiedział się już sąd państwowy. Należy wobec tego stwierdzić, że z art. 365 § 1 k.p.c. wynika, iż sąd orzekający o uznaniu drugiego orzeczenia arbitrażowego, jako związany wcześniejszym orzeczeniem, także sądu państwowego, nie powinien dopuścić do tego, aby w obrocie prawnym znalazły się dwa orzeczenia, które w tej samej sprawie pomiędzy tymi samymi stronami inaczej rozstrzygnęły tę samą kwestię, godziłoby to bowiem w powagę wymiaru sprawiedliwości i podważało zaufanie do sądów, czyli byłoby sprzeczne z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej. Potwierdza to art. 1214 § 3 pkt 2 k.p.c., wskazując, że orzeczenie sądu polubownego nie powinno zostać uznane lub nie powinna zostać stwierdzona jego wykonalność, jeżeli takie uznanie byłoby sprzeczne z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej.

W okolicznościach tej sprawy dłużniczki nie wskazały, że poprzedni wyrok sądu polubownego inaczej rozstrzygał spór pomiędzy stronami, twierdziły jedynie, iż wyrok z 7 kwietnia 2016 r. miałby obejmować niezapłacone kwoty zasądzone wyrokiem z 4 grudnia 2014 r. Tymczasem jak wynika z przedstawionego przez wierzyciela wyliczenia, które było również złożone w postępowaniu przed sądem polubownym, na dochodzoną tam kwotę 107.786,68 zł. składała się: kwota 68.268,60 zł oznaczona w zestawieniu jako „Inkaso na przyszłe zobowiązania”, na którą składały się kwoty 449,00 zł, 6.130,00 zł, 21.514,00 zł, 12.901,00 zł, 21.873,01 zł, 5.401,59 zł oraz kwota 39.518,08 zł oznaczona w zestawieniu jako „Łączna kwota zadłużenia z ugody z dnia 18/05/2015 r.”, na którą składały się rozliczenia poszczególnych miesięcy. W zestawieniu należności ujęto także kwotę 2.267,23 zł z tytułu odsetek z ugody o sygn. akt 81/2014 oraz kwotę 4.122 zł z tytułu kosztów procesu. Jednakże kwoty te nie zostały objęte powództwem, właśnie z uwagi na uprzednie objęcie ich wyrokiem Sądu Arbitrażowego. Wynika to choćby z dodania kwoty 68.268,60 zł oraz kwoty 39.518,08 zł, które w całości wyczerpują kwotę dochodzoną pozwem. Natomiast należność wynikająca z wyroku Sądu Arbitrażowego z dnia 4 grudnia 2014 roku wydanego w sprawie prowadzonej pod sygn. akt 81/2014, objęta § 1 pkt 1 ugody z dnia 18 lutego 2015 roku w wysokości 6.389,23 zł, nie była objęta przez powódkę pozwem z dnia 27 stycznia 2016 roku. W związku z tym, iż należność ta zasądzona już była prawomocnym wyrokiem, powódka w celu jej wyegzekwowania skierowała sprawę wprost na drogę postępowania egzekucyjnego.

Jak zostało to już podkreślone w postępowaniu o nadanie wyrokowi sądu polubownego klauzuli wykonalności nie są rozstrzygane spory dotyczące wysokości świadczenia zasądzonego w wyroku. W ocenie Sądu Apelacyjnego wyjaśnienia wierzyciela i przedstawione przez niego wyliczenia, których dłużniczki nie zakwestionowały, są wystarczającą podstawą do uznania, że stwierdzenie wykonalności wyroku Stałego Sądu (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. z dnia 7 kwietnia 2016 r. poprzez nadanie mu klauzuli wykonalności nie jest sprzeczne z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej.

Z tych względów, na podstawie powołanych na wstępie przepisów, w szczególności art. 1214 §3 pkt 2 k.p.c. orzeczono jak w punkcie pierwszym postanowienia, o kosztach postępowania rozstrzygając w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 8 ust. 1 pkt 14 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800).